

Aika 10.03.2021 klo 17:00 - 19:06

Paikka Teams

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
1	Kokouksen avaus	3
2	Esityslistan hyväksyminen	4
3	Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen	5
4	Parhaan palveluntuottajan saajan valinta	6
5	Uudenmaan vammaisneuvoston lausunto	8
6	Vuoden 2020 toimintakertomus	12
7	Keusoten ajankohtaiset	13
8	Yhdistysten esiin tuomat asiat	14
9	Muut esille tulevat asiat	15

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Liljavirta Eija Elfvengren Tuija Laukkanen Erkki Laine Kaisa Lavikainen Aija Valkama Mika	puheenjohtaja jäsen kh edustaja jäsen jäsen Hyte edustaja	
Muut	Leirimaa Vuokko	sihteeri	
Poissa	Heikkilä Aino Roikonen Tiina Sulopuisto Tapani	jäsen jäsen jäsen	

AllekirjoituksetEija Liljavirta
puheenjohtajaVuokko Leirimaa
pöytäkirjanpitäjä**Käsitellyt asiat**

1 - 9 §

Pöytäkirjan tarkastus**Pöytäkirja yleisesti nähtävillä**

Kunnan nettisivut 18.3.2021

Vammaisneuvosto

§ 1

10.03.2021

Kokouksen avaus

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 1

Kokouksen avaus ja läsnäolijat.

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi läsnäolijat.

Vammaisneuvosto

§ 2

10.03.2021

Esityslistan hyväksyminen

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 2

Esityslistan hyväksyminen.

Esityslista hyväksyttiin.

Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 3

Päätösehdotus: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

Vammaisneuvosto	§ 28	18.11.2020
Vammaisneuvosto	§ 4	10.03.2021

Parhaan palveluntuottajan saajan valinta

Vammaisneuvosto 18.11.2020 § 28

Mäntsälässä on valittu parhaan palvelun tuottaja 2000-luvun alusta alkaen. Parhaan palveluntuottajan saaja on ollut yksityishenkilö tai yritys. Alkuaikoina huomionosoitus oli vuosittain, sittemmin siirrytty jakamaan palkinto joka toinen vuosi.

Aikaisempia palkinnon saajia ovat olleet mm. Kari K. Korhonen, Marjatta Knuutila, Terveysaseman laboratorio, Mäntsälän apteekki, Mannerkiven liikenne, taksiyrittäjä Tomi Vähäkangas, suutari Reijo Vilkas ja vuonna 2018 palkinnon sai taksiyrittäjä Sami Latva.

Yhteistä kaikille parhaan palveluntuottajan saajille on pyyteetön, ystävällinen, kaikki tasapuolisesti huomioiva palvelu. Vuotta 2020 on varjostanut korona pandemia, joka on rajoittanut yhteistä tekemistä ja kokoontumisia.

Tänä vuonna huomioidaan parhaan palveluntuottajan saajan kohdalla edellä mainittujen kriteereiden lisäksi, miten ketteriä vaihtoehtoja perinteisen palveluntuottamisen lisäksi on osattu ottaa vaihtoehtoisia palveluja käyttöön.

Päätösehdotus:

Päätetään vuoden 2020 parhaan palveluntuottajan saaja yhdistysten ja järjestöjen esille tuomista ehdokkaista.

Päätös:

Vuoden 2020 parhaan palveluntuottajan palkinto päätettiin antaa Mikko A. Ratialle.

Mika Valkama liittyi kokoukseen.

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 4

Koronapandemia rajoitusten vuoksi parhaan palvelun tuottajan palkintojako tilaisuutta ei voitu järjestää joulukuun 3.päivä 2020, kuten oli suunniteltu. Korona rajoitukset jatkuvat edelleen, olisi kuitenkin hyvä muistaa palkinnon saajaa tämän kevään aikana.

Päätösehdotus:

Päätetään, milloin ja missä palkinnonjakotilaisuus järjestetään. Tilaisuutta suunniteltaessa tulee huomioida koronan aiheuttamat turvarajoitukset,

Päätös:

Parhaan palveluntuottajan Mikko A. Ratian palkitsemistilaisuus järjestetään 18.5.21 klo 16.00 Kapinatorilla. Koronatilan salliessa tilaisuus järjestetään Kulttuuri Meijerillä. Parhaantuottajan palkinnon luovuttavat puheenjohtaja Eija Liljavirta ja jäsen Aija Lavikainen.

Pöytäkirjan tarkastajat:

Vammaisneuvosto

§ 28

18.11.2020

Vammaisneuvosto

§ 4

10.03.2021

Koronarajoitteiden salliessa pidetään kahvijuhla 17.8.2021 klo 16.00
Kulttuuri Meijerillä.

Uudenmaan vammaisneuvoston lausunto

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 5

Uudenmaan vammaisneuvosto keskittyy lausunnossaan vammaisneuvostojen ja vammaisten henkilöiden asemaan, vaikuttamismahdollisuuksiin sekä erityistarpeiden huomioimiseen hyvinvointialueiden ja palvelujen järjestämisessä.

Vammaisneuvostot ja vammaiset henkilöt

YK:n vammaissopimuksen 4 artikla, 3. mom., velvoittaa osallistamaan vammaisia heitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa tiiviisti neuvottelemalla heidän kanssaan ja aktiivisesti osallistamalla heitä.

Vammaisten henkilöiden osallistamisen/osallistumisen palveluiden suunnitteluun Soten kaikilla tasoilla pitää olla velvoittavaa. Vammaisneuvostoja tarvitaan niin kunnissa kuin hyvinvointialueilla. Vammaisneuvostojen edustajia tarvitaan myös erilaisissa rakenteissa kuten kuntaliitokset tai HUS erillisratkaisu.

Vammaisneuvostoille tulee myöntää läsnäolo- ja puheoikeus toimielinten kokouksiin, kuten nuorisovaltuustoille on ehdotettu. Vammaisneuvoston jäsenet edustavat kaikenikäisiä ihmisiä, jotka käyttävät laajasti kansalaisille järjestettyjä palveluja.

Kaikkien palveluiden tulee olla vammaisille sopivia, minkä toteutuminen edellyttää, että vammaisten edustajat otetaan mukaan suunnitteluun jo varhaisessa vaiheessa kaikissa toiminnoissa, järjestämistapaan tai järjestämistahoon katsomatta.

Osallistamisesta aiheutuvat matkakustannukset ovat osallistumisen este monille vammaisille, samoin se, jos osallistumiseen pitäisi käyttää vähäisiä vammaispalvelu-matkoja. Pidetyistä kokouksista tulee maksaa palkkio ja matkakorvaukset.

Valinnanvapaus

Sote-uudistuksen yhteydessä huolta aiheuttaa vammaisten ja pitkäaikaissairaiden valinnanvapauden turvaaminen yhdenvertaisesti muiden kansalaisten kanssa.

Vuodesta 2014 alkaen potilaalla on ollut mahdollisuus valita terveysasema ja erikoissairaanhoidon yksikkö kaikista Suomen julkisista terveysasemista ja sairaaloista. Erikoissairaanhoidon hoitopaikka valitaan yhdessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa. Potilaalla on hoitopaikan käytäntöjen mahdollistamissa rajoissa oikeus valita myös häntä hoitava lääkäri tai muu terveydenhoidon ammattilainen (STM).

Vammaisuuteen liittyy useampia tekijöitä, jotka lisäävät tarvetta valita sopiva hoitopiste. Vammaisuuden kirjo on laaja, ja yksilökohtaisesti tarvitaan erityistä osaamista ja perehtyneisyyttä, joka ei aina jokaisessa terveydenhoidon pisteessä ole. Yhä on paljon terveydenhoidon tiloja ja

tutkimuslaitteita, jotka eivät edelleenkään ole esteettömiä.

Kelamatkat korvataan vain lähimpään hoitopisteeseen, mikä välillisesti estää kuljetuspalvelua tarvitsevia vammaisia käyttämästä kansalaisille annettua valinnanvapautta, ja asettaa sairausvakuutuslain mukaisia matkoja tarvitsevat vammaiset eriarvoiseen asemaan vammattomiin nähden. Perustuslaki kieltää asettamasta henkilöitä eriarvoiseen asemaan vammaisuuden takia (731/1999).

Jotta perustuslain tarkoittama yhdenvertaisuus toteutuu, ja myös vammaiset voivat saada tarvitsemaansa tutkimusta ja riittävän perehtynyttä ja vaikuttavaa hoitoa, vammaisille tulee mahdollistaa kelamatkat valitsemaansa terveydenhoidon pisteeseen.

Vammaisuuden huomioiminen palveluja kehitettäessä

Huomioiminen eri ryhmien jäsenenä:

Vammaiset henkilöt käyttävät laajasti erilaisia palveluja (kuten lastensuojelu, neuvola, opiskelijahuolto, ikääntyneiden palvelut, mielenterveyspalvelut ...). Vammaisia on kaikissa käyttäjäryhmissä.

Vammaisten osallisuuden on toteuduttava kaikessa osallistamisessa. Esimerkiksi kun arvioidaan eri ryhmien tarpeita esim. työssäkäyviä/miehiä/naisia/lapsia, vammaisnäkökulma jää kokonaan puuttumaan, jos vammaisuutta ei ole huomioitu joidenkin ryhmän jäsenten ominaisuutena. Kaikkien palveluiden tulisi toimia myös vammaisille henkilöille.

Digitaalisuuden rinnalle myös muita palvelumuotoja:

Digitaalisuuden hyödyt on tunnistettu laajasti. Niiden rinnalla tulee edelleen olla jokaiselle toimivat palvelut. Esimerkiksi neljäsosalta Heta-liiton vammaisista jäsenistä puuttuu digiosaaminen. Myös moni ikäihminen jää digipalvelujen ulkopuolelle.

Lainsäädännön pitää tunnistaa pysyvä digitaidottomuus ja digikykenemättömyys ja kirjata vaatimus monikanavaisesta tiedottamisesta lakitekstiin.

Esteettömyys ja saavutettavuus:

Esteettömyys- ja saavutettavuusongelmat ovat edelleen arkea niin suurissa kaupungeissa kuin syrjäseuduillakin. Tutkimuslaitteet tutkimuspöydästä alkaen voivat olla esteellisiä, tilojen iltakäyttö portaiden takana tai ohjeet toimitetaan vain paperisina myös näkövammaisille. Tarvitaan edelleen paljon määrätietoista työtä palvelujen saamiseksi esteettömiksi ja saavutettaviksi.

Samalla on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikki digitaaliset palvelut täyttävät saavutettavuusdirektiivin vaatimukset. Lisäksi ainakin tärkeimmät ohjeet tulisi aina olla selkokielisiä.

Hyvinvointiraportoinnin tulee huomioida myös vammaiset henkilöt:

Hyvinvointikertomuksiin tulee raportoida myös vammaisten kokemat ongelmat ja raportoinnin tulee olla velvoittavaa. Nyt sosiaaliamiesten kokoamat asiat eivät näy hyvinvointikertomuksissa. Toimintatapojen parantaminen ja toimitilojen korjaus jää puuttumaan. Vammaisten osuus

jää yleensä pois myös kaikille tehdyistä selvityksistä, esim. kouluikäisten liikuntakyselystä puuttuu vammaisten lasten ja nuorten liikuntatottumuksia, -toiveita ja -mahdollisuuksia kartoittavat kysymykset.

Nykyisin kaikkien kuntien hyvinvointikertomukset eivät sisällä kaikkia THL:n minimitietosisältöjä. On tärkeää tietoisesti lisätä vammaisten huomioiminen hyvinvointikertomuksiin, koska THL:n minimitietosuositus ei suoraan ohjaa siihen.

Erityishuoltopiirit, osaamiskeskittymät

Piirit on perustettu vahvistamaan erikoistumista. Jos ne pilkotaan osiin, kaikille alueille ei riitä osaajia ja palvelut rappeutuvat. Asiakkaat nyt ympäri Suomea. Eteva, Vaalijalan ja Kärkulla toiminta tulee turvata.

Eri tavoin vammaisten ihmisten tehokas hoito ja kuntoutus on turvattava keskittämällä osaaminen riittävän suurille toimijoille, tarvittaessa jopa tiettyyn valtakunnalliseen osaamiskeskukseen. Sama koskee ruotsinkielisiä palveluja.

Esimerkiksi Reumasairaalan lakkautus jätti reumapotilaat ilman perehtynyttä hoitoa vuosiksi useilla alueilla eri puolella Suomea. Samaa ei pidä toistaa tässä.

Invalidivähennyksen poisto

valtion verotuksessa. Esim. lapsiperheessä, jos toinen vanhempi vammautuu, vähennys on tehty toisen puolison verotukseen. Näin vammautuneen perhe saa edes vähän helpotusta tilanteeseen, jossa tulot vähenevät ja terveydenhoitomenot kasvavat äkkiä.

Jos invalidivähennys poistetaan, tulee vapautuvat varat kohdistaa konkreettisesti vammaisille ihmisille. Varoja ei tule suunnata esim. epämääräisesti vammaispalvelujen laadun korjaamiseen.

Vammaispalvelujen tulee olla laadukkaita ilman vammaisilta otettua rahallista panostusta.

Vammaisista suuri osa elää lähellä köyhyysrajaa tai sen alapuolella.

Asumiskulut sekä lääke-, terveydenhoito-, kelamatka- ja muut kuljetuspalvelumenot kuormittavat vammaisen taloutta suuresti.

Lääkekaton ulkopuolelle voi jäädä 200-300e/kk arvosta lääkekustannuksia. Invalidivähennys tulee kohdistaa suoraan vammaisille niin, että keski- ja pienituloisten vammaisten taloudellinen tilanne helpottuu, kun saatetaan voimaan laki, jolla varat ohjautuvat suoraan vammaisten hyväksi.

Ehdotamme vammaisten ihmisten maksukattojen (terveydenhoitomaksut, lääkekulut, matkaomavastuut) yhdistämistä siten, että kukin maksukatto voi täytyä erikseen, mutta kattojen yhteenlaskettu kertymä ei voi ylittää kohtuullista takuueläkkeeseen suhteutettua määrää.

Päätösesitys:

Merkitään tiedoksi Uudenmaan vammaisneuvoston antaman kirjallinen lausunto hallituksen esitykselle eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan

paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi Uudemnaan vammaisneuvoston antama kirjallinen lausunto hallituksen esitykselle eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista sosiaali- ja terveydenhuolon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Vuoden 2020 toimintakertomus

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 6

Vuosi 2020 oli hyvin poikkeuksellinen maailmanlaajuisen koronapandemian vuoksi. Koronan vaikutukset näkyvät myös Suomessa. Koko vuonna on ollut mm. kokoontumisiin liittyviä rajoituksia, jotka ovat vaikeuttaneet tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämistä.

Vammaisneuvoston jäsenet olivat tehneet vuodelle 2020 toimintasuunnitelman, mutta suurin osa suunnitelmasta jäi toteutumatta koronan vuoksi.

Päätösesitys:

Hyväksytään vuoden 2020 toimintakertomus

Päätös:

Hyväksyttiin vuoden 2020 toimintakertomus.

Liite 1. Vammaisneuvoston toimintakertomus 2020

Keusoten ajankohtaiset

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 7

Keusoten ajankohtaiset asiat:

1) Asiakasohjausyksikön palvelukokonaisuus

2) Koronatestauspiste
Aloitti Mäntsälässä 16.2.213) Koronarokotukset
Etenevät suunnitellusti saatujen rokotteiden puitteissa.

4) Puheterapeuttitilanne

Tällä hetkellä 16½ puheterapeutin vaje. Mäntsälästä ohjataan lapsia Hyvinkäälle puheterapiaan, jonotusaika on 30 pv.

Päätösesitys:

Merkitään tiedoksi Keusoten ajankohtaiset asiat:

Päätös:

Merkittiin tiedoksi Keusoten ajankohtaiset asiat.

Vammaisneuvosto

§ 8

10.03.2021

Yhdistysten esiin tuomat asiat

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 8

Yhdistysten edustajat kertovat oman yhdistyksen kuulumiset

Yhdistystoiminta on tauolla koronarajoitusten vuoksi.

Mäntsälän terveysasemalla ei ole sydänhoitajaa.

Vammaisneuvosto

§ 9

10.03.2021

Muut esille tulevat asiat

Vammaisneuvosto 10.03.2021 § 9

Päätös: Seuraava kokous 17.5. 21 klo 17.00 Teams.